

ท่วงทำนองทางภาษาและกลวิธีการถ่ายทอดธรรมะ
ในงานเขียนของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

LANGUAGE STYLES AND DHARMA PRESENTATION TECHNIQUES
IN THE WRITINGS OF PRA MAHA SOMPONG TALAPUTTO

สัณฐรญา นวลศิริ^{1*}, สนิท สัตโยภาส² และ นราวัลย์ พูลพิพัฒน์³

Sanraya Nuansiri^{1*}, Sanit Sattayophas² and Narawan Poonpipat³

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 202 ถ.ช้างเผือก ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300^{1,2,3}

Chiang Mai Rajabhat University, 202 Chang puak Road, Chang Puak Sub-district,

Mueang District, Chiang Mai Province 50300^{1,2,3}

*Corresponding author E-mail: kruscouts1921@gmail.com

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องท่วงทำนองทางภาษาและกลวิธีการถ่ายทอดธรรมะในงานเขียนของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาท่วงทำนองทางภาษาและศึกษากลวิธีการถ่ายทอดธรรมะ ในงานเขียนของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต โดยศึกษาจากแหล่งข้อมูลจำนวน 10 เรื่องและเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์

จากการศึกษาพบว่าผู้เขียนได้ใช้ท่วงทำนองทางภาษาที่โดดเด่นในงานเขียน 3 ประเด็น คือ การเลือกใช้คำ การเลือกใช้ประโยค และการเลือกใช้สำนวน สุภาษิต คำคม ด้านการเลือกใช้คำพบการใช้มากที่สุด ได้แก่ การใช้คำซ้อน ด้านการเลือกใช้ประโยคที่พบการใช้มากที่สุด ได้แก่ การใช้ประโยคข้อแม้แสดงเงื่อนไข ในด้านการใช้สำนวน สุภาษิต คำคม พบว่า มี 3 ลักษณะ คือ การใช้สำนวน สุภาษิต คำคมที่มีอยู่เดิม การดัดแปลงสำนวน สุภาษิต คำคมจากต้นฉบับ และการคิดค้นสำนวน สุภาษิต คำคมขึ้นใหม่

สำหรับในด้านกลวิธีการถ่ายทอดธรรมะในงานเขียนของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโตพบว่าผู้เขียนได้ถ่ายทอดธรรมะสู่ผู้อ่านด้วยกลวิธีการเขียนที่หลากหลายและแยบยลมีทั้งหมด 4 ส่วน ได้แก่ กลวิธีการตั้งชื่อเรื่อง กลวิธีการเปิดเรื่อง กลวิธีการดำเนินเรื่อง และกลวิธีการปิดเรื่อง

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

^{2,3} รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

จากการศึกษาพบว่าด้านกลวิธีการตั้งชื่อเรื่องที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ การตั้งชื่อเรื่องตามแก่นเรื่อง ด้านกลวิธีการเปิดเรื่องที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ การเปิดเรื่องด้วยการบรรยายตรงประเด็น ส่วนในด้านกลวิธีการดำเนินเรื่องที่ใช้มากที่สุด คือ การดำเนินเรื่องโดยการยกตัวอย่าง ประการสุดท้ายกลวิธีการปิดเรื่องที่ใช้มากที่สุด คือ การปิดเรื่องด้วยการสรุปใจความสำคัญของเรื่อง

คำสำคัญ: ท่วงทำนองทางภาษา, กลวิธีการถ่ายทอดธรรมะ, งานเขียน

ABSTRACT

The objective of this article was to investigate the language styles and Dharma presentation techniques in ten writings of Venerable Phra Maha Sompong Talaputto. The analytical description was used to present the study results.

The study findings revealed that three language styles were used by the author, namely, word choice, sentence choice, and the use of proverbs, expressions and sayings. For the word choice, it was found that words with closely similar meanings were used the most. For the sentence choice, conditional sentences were found to be the most frequent. For the use of proverbs, expressions and sayings, three types were discovered: using existing proverbs, expressions and sayings; modifying original proverbs, expressions and sayings; and inventing new ones.

Regarding the various and discrete presentations of his teachings, four techniques were found: creating the titles, opening the stories, presenting the stories, and closing the stories. As for creating the titles, theme-based titles were used most frequently. Opening the stories by directing to the main points was utilized the most. Giving examples was mostly used for presenting the stories. Finally, summary of main ideas was used the most for closing the stories.

KEYWORDS: Language Style, Dharma Presentation Technique, Writings

บทนำ

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติไทย ประชาชนในประเทศต่างให้ความสนใจศรัทธาและนับถือแนวทางแห่งองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าในการดำเนินชีวิตมาแต่โบราณกาล จากข้อมูลของสำมะโนประชากรและเคหะ

พ.ศ. 2554 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2555) พบว่า มีคนไทยนับถือศาสนาพุทธ 57,157,751 คน ของจำนวนประชากรทั้งสิ้น 61,746,429 คน หรือประมาณ 94.60 % แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าชาวไทยพุทธส่วนใหญ่ให้ความสนใจศึกษาหลักธรรมในพุทธศานาน้อยลง

สืบเนื่องจากรูปแบบการนำเสนอธรรมะของ พระสงฆ์ไม่น่าสนใจ พระสงฆ์ส่วนใหญ่ใช้วิธีการเผยแผ่ธรรมะแบบดั้งเดิม เช่น สวดมนต์ เป็นภาษาบาลี เทศนาใช้สำเนียงช้า ๆ เนิบ ๆ ทำให้ผู้ฟังไม่สนใจจำ และนำคำสอนไปใช้จริง ในชีวิตประจำวันสอดคล้องกับที่ ปันนัตตา นพพนาวัน (2533) วิเคราะห์พบว่า ปัญหา อุปสรรคในการสื่อสารเพื่อเผยแผ่ธรรมะ คือ พระสงฆ์ส่วนใหญ่ยังคงติดอยู่กับรูปแบบการเผยแผ่ธรรมะแบบเดิม ๆ กล่าวคือ มีวิธีการเทศน์ที่ไม่น่าสนใจ ไม่ชวนให้ติดตามและมักใช้ คำศัพท์ภาษาบาลีเป็นจำนวนมาก การเทศน์ ที่ขาดจังหวะนี้ทำให้รู้สึกไม่มีชีวิตชีวา น่าเบื่อ และไม่สร้างความกระตือรือร้นแก่ผู้ฟังและ ที่สำคัญไม่มีการใช้ภาษาร่วมสมัย

ต่อมาในยุคสมัยปัจจุบันพระสงฆ์ หลายรูปได้ปรับเปลี่ยนวิธีการนำเสนอธรรมะ เพื่อให้ทันต่อยุคสมัยและทันต่อเหตุการณ์ มากขึ้น การเผยแผ่หลักธรรมของพระพุทธศาสนา จึงเป็นไปในลักษณะเชิงรุกมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น การเผยแผ่โดยการเดินทางเข้าไปแสดงปาฐกถา ธรรมในสถานที่ราชการหรือตามหน่วยงาน ต่าง ๆ เช่น โรงเรียน ชุมชน บริษัทห้างร้านต่าง ๆ รวมถึงการเผยแผ่ธรรมะบนเว็บไซต์ผ่านทาง อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ผู้วิจัยได้สำรวจบทความวิจัยที่มีการ ศึกษาวิจัยผลงานของพระสงฆ์ที่ได้ปรับเปลี่ยน วิธีเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของศาสนาพุทธ โดยการใช้ภาษาและสร้างรูปแบบการถ่ายทอด ธรรมะในลักษณะต่าง ๆ จนเป็นที่รู้จักของ ประชาชนทั่วไป ทุกเพศ ทุกวัยและที่ผู้วิจัยสนใจ พิเศษคือ การเผยแผ่ธรรมะของพระมหาสมปอง

ตาลปทุโต เพราะท่านเป็นพระที่พัฒนาดนเอง จนได้รับความนิยมมีชื่อเสียงในด้านการเผยแผ่ ธรรมะที่ทันสมัย ดังเช่นงานวิจัยของ จินดา วรรณรัตน์, จริญญา ธรรมโชติ และสมิทธิ์ชาติ พุมมา (2561) ได้ศึกษาเรื่อง สีสภาษาของ พระมหาสมปอง ตาลปทุโต โดยใช้แหล่งข้อมูล จากคอลัมน์ คนดั่งนั่งเขียนในเว็บไซต์ ไทยรัฐออนไลน์ ตั้งแต่ฉบับวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2559 ถึง ฉบับวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560 พบว่าสีสการใช้ภาษามี 4 ลักษณะ ได้แก่ การใช้ภาษาในการตั้งชื่อเรื่อง เช่น ตั้งชื่อโดยการเล่นคำ การใช้ถ้อยคำแสดง การชี้แนะให้อ่าน เป็นต้น การใช้ภาษาในการ เปิดเรื่องพบสองแบบคือ เปิดเรื่องโดยการ ทักทาย และมีโครงสร้างแบบการปิดเรื่อง เป็นการสรุปสาระสำคัญของเนื้อหา การใช้ คำ พบว่า การใช้คำมีลักษณะเฉพาะตัว เช่น ใช้คำภาษาปาก ใช้คำเลียนเสียง การใช้โวหาร มี 2 แบบ คือ เทศนาโวหาร และสาธกโวหาร

บทความวิจัยของชลธิชา ชูชาติ (2552) ศึกษากระบวนการสร้างสารของ พระมหาสมปอง โดยเก็บข้อมูลจากวิธีตีรายการ ธรรมะเดลิเวอรี่ ชุดที่ 8 – 20 พบว่า รูปแบบ วิธีการสื่อสารมี 2 ลักษณะ คือ รูปแบบ การสื่อสารเชิงวัจนะ ได้แก่ การใช้คำพูด การอธิบายให้เห็นชัดเจน การเลือกใช้ถ้อยคำ และการสื่อสารเชิงอวัจนะ ได้แก่ พฤติกรรมของ เสียง เช่น การพูดเสียงดัง ชัดถ้อยชัดคำ ฟังชัด น้ำเสียงน่าฟัง มีจังหวะในการพูดค่อนข้างเร็ว การเลียนเสียงพฤติกรรมกาพูดของวัยรุ่น เป็นต้น

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานเขียนของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ปรากฏว่าไม่พบบางงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ภาษาเขียนในหนังสือที่จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มและวางจำหน่าย ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาผลงานการเขียนพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต โดยคัดเลือกจากผลงานการเขียนดีเด่นที่ได้รับความนิยมจากผู้อ่าน และเลือกหนังสือที่จัดพิมพ์และวางจำหน่าย ตั้งแต่ พ.ศ. 2552 – พ.ศ. 2558 โดยผู้วิจัยได้เน้นศึกษาเนื้อหาการเขียนในเรื่อง “ท่วงทำนองทางภาษาและกลวิธีการถ่ายทอดธรรมะในงานเขียนของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาท่วงทำนองทางภาษาในงานเขียนของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต และเพื่อศึกษากลวิธีการถ่ายทอดธรรมะในงานเขียนของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

ขอบเขตของงานวิจัย

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมผลงานการเขียนของพระมหาสมปอง จำนวนทั้งหมด 53 เรื่อง ซึ่งจัดพิมพ์ตั้งแต่ พ.ศ. 2552 – พ.ศ. 2558

ขอบเขตของข้อมูล ขอบเขตแหล่งข้อมูล ได้แก่ งานเขียนที่ปรากฏในหนังสือที่วางจำหน่ายแล้วของพระมหาสมปอง โดยจัดพิมพ์ในช่วง พ.ศ. 2552 – พ.ศ. 2558 โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกจากผลงานที่โดดเด่นและได้รับความนิยมจากผู้อ่านทั้งสิ้นจำนวน 10 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง คำคมธรรมชา พระมหาสมปอง เรื่อง ธรรมะ Delivery ฉบับ

Unlimited Edition เรื่อง สุขเวอร์ เรื่องธรรมะซูใจ เรื่อง Browser ความสุข Delete ทุกข้อออกจากใจ เรื่อง พระมหาสมปอง ฉบับ ขอให้โชคดีนะโยม เรื่อง ธรรมะเฮฮา ฉบับ สุขอึ้งยยะ ฮักจุเนบย เรื่อง ปลดทุกข์...ปล่อยวางกันบ้างเถอะโยม เรื่อง ชีวิตไม่สิ้นก็ต้องดิ้นนะโยม และเรื่อง โยมสู้บ่อ อายก็มีความสุขจังฮู้ จะจะได้

ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยกำหนดขอบเขต เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ท่วงทำนองทางภาษา สลีลาในการเขียน รวมถึงการใช้คำ สำนวนโวหารและกลวิธีการถ่ายทอดธรรมะในงานเขียนที่ปรากฏในหนังสือที่วางจำหน่ายของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต จำนวน 10 เล่ม จากจำนวนทั้งหมด 53 เล่ม ซึ่งจัดพิมพ์ตั้งแต่ พ.ศ. 2552 – พ.ศ. 2558

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย

ผู้วิจัยใช้แนวคิดและทฤษฎีมาประกอบการคิดวิเคราะห์ ดังนี้

ทฤษฎีการสื่อสาร เป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยองค์ประกอบของการสื่อสาร โดยสรุปก็คือ การสื่อสารแต่ละครั้งประกอบไปด้วยผู้ส่งสาร (Sender) สารหรือข้อมูล (Message) และผู้รับสาร (Receiver) ตามแนวคิดของฮาโรลด์ ลาสเวลล์ (อ้างถึงใน คณะกรรมการวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร, 2558) และเสาวนีย์ ลิกขาบัณฑิต (2533)

แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ภาษา ที่ผู้วิจัยศึกษาตามที่สวนิต ยมาภัย (2526) และบรรจบ พันธุเมธา (2532) สรุปได้ว่า ผู้ใช้ภาษาคือหัวใจของการสื่อสาร จึงควรตระหนักในบทบาทและความสำคัญในการใช้

ภาษาของตนเองตามหลักการใช้ภาษาที่ถูกต้องตรงความหมาย เหมาะสมกับการใช้ถ้อยคำซึ่งเราต้องเรียนรู้เรื่องการใช้ถ้อยคำให้ถูกต้องตามกาลเทศะ และฐานะของบุคคลด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการเขียน สรุปลความตาม ภาควิทยา วรรณภา (2554) กล่าวคือแนวคิดเกี่ยวกับการเขียนแต่ละครั้งนั้นควรมีจุดมุ่งหมายเฉพาะและแตกต่างกันไปตามเนื้อหาสาระของเรื่องที่เขียนแต่ละเรื่อง เช่นเขียนเพื่ออธิบาย เขียนเพื่อเล่าเรื่อง เขียนเพื่อแสดงทัศนะ หรือเขียนเพื่อเสริมสร้างจินตนาการซึ่งสอดคล้องกับสิริวรรณนันทจันทร (2543) กล่าวถึง ประโยชน์ที่ได้รับจากการเขียนคือการสื่อสารที่มีความหมายและแสดงหลักฐานที่ชัดเจนต่อผู้อ่าน การเขียนที่อาศัยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่การใช้ความคิดและมโนภาพช่วยสร้างความเข้าใจ สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีและคิดสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามแก่ตนเอง และต่อสังคมตลอดไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสารโดยดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นสำรวจและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สำรวจและศึกษา เอกสารงานวิจัยที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาวิจัยจากแหล่งเอกสารต่าง ๆ เพื่อเป็นฐานความรู้ในการกำหนดกรอบความคิดและใช้เป็นข้อมูลประกอบในการเขียนเค้าโครงของงานวิจัยนี้

ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รวบรวมและศึกษาเอกสาร หนังสือ โดยเฉพาะงานเขียนที่ปรากฏในหนังสือที่วางจำหน่ายของพระมหาสมปอง ตาลปุตโต ตามกรอบความคิดที่ได้กำหนดขอบเขตไว้อย่างละเอียดเพื่อให้ได้ ข้อมูลในการตอบโจทย์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ในประเด็นเกี่ยวกับท่วงทำนองทางภาษา 3 ประเด็นหลักได้แก่ การเลือกใช้คำ การใช้ประโยค การเลือกใช้สำนวน สุภาษิต คำคมและการถ่ายทอดธรรมะสู่ผู้อ่านด้วยกลวิธีการเขียนที่หลากหลายและแยบยลมีทั้งหมด 4 ส่วน ได้แก่ กลวิธีการตั้งชื่อเรื่อง กลวิธีการเปิดเรื่อง กลวิธีการดำเนินเรื่อง และกลวิธีการปิดเรื่อง

ขั้นนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบเรียงและนำเสนอรายงานผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การใช้ท่วงทำนองทางภาษาและลีลาในงานเขียนของพระมหาสมปอง

จากการศึกษาท่วงทำนองทางภาษาในงานเขียน ของพระมหาสมปอง พบว่าผู้เขียนสามารถถ่ายทอดงานเขียนได้อย่างน่าสนใจ มีการเลือกใช้คำ สำนวน และประโยคได้อย่างเหมาะสม ภาษาที่ใช้ในงานเขียนมีลักษณะแปลกใหม่ตามยุคสมัยจึงเป็นที่นิยมในกลุ่มผู้อ่านเป็นอย่างมากโดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นที่เริ่มถอยห่างจากการอ่านหนังสือและการศึกษาธรรมะ ท่วงทำนอง

ทางภาษาที่ปรากฏในงานเขียนของพระมหาสมปอง ตาลปุตโต นั้นมีความโดดเด่นทำให้เข้าใจง่าย ผู้อ่านมีความเพลิดเพลิน และสนุกสนานกับการอ่าน หลักธรรมคำสอนขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้าที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารให้พุทธศาสนิกชนทุกเพศทุกวัยซึมซับธรรมะพร้อมกับสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยได้ศึกษาลักษณะที่โดดเด่นในงานเขียนของพระมหาสมปอง 3 ประเด็น ได้แก่ การเลือกใช้คำ การเลือกใช้ประโยค และการเลือกใช้สำนวน สุภาษิต คำคม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การเลือกใช้คำ พบว่า ผู้เขียนมีการเลือกใช้คำเพื่อสื่อความในงานเขียนอย่างหลากหลายอย่างเด่นชัด โดยเฉพาะการใช้คำซ้อนในงานเขียน ดังนี้

“...ความทุกข์จริงอายุสั้นนิดเดียว แต่เราชอบต่ออายุให้ความทุกข์ ด้วยการคิด **วนเวียน** ซ้ำซากเรื่องเดิม ๆ...” (พระมหาสมปอง ตาลปุตโต, 2555ค, น. 32)

จากตัวอย่างนี้ ผู้เขียนเลือกใช้คำซ้อนที่มีความหมายเหมือนกัน คือ “วนเวียน” เพื่อการสื่อความหมายที่ชัดเจน หนักแน่นและเป็นการเน้นความสำคัญข้อความนั้น ๆ และเลือกใช้คำที่มีความหมายเหมือนกันเป็นการซ้อนคำที่มีความหมายเหมือนกันและพยัญชนะเสียงเดียวกัน หรือตัวอย่างต่อไปนี้

“...บางคนสุขเพราะ **ปลดปล่อย** ออกจากพันธนาการ คือสิ่งยึดเหนี่ยวที่ทำให้ทุกข์ไม่ยึดติดกับหัวใจ เป็นคนที่ยิ่งใหญ่ แต่ทำตัวเล็กน้อยแบบนี้อยู่ที่ไหนก็มีความสุข เพราะ

ปลดปล่อยได้...” (พระมหาสมปอง ตาลปุตโต, 2556ข, น. 75)

จากตัวอย่างการซ้อนคำคือ “ปลดปล่อย” เป็นคำซ้อนที่มีความหมายเหมือนกันและพยัญชนะเสียงเดียวกันทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายและซึมซับคำสอนนี้ไว้ในจิตใจโดยไม่รู้ตัว

การเลือกใช้คำเหล่านี้คือท่วงทำนองทางภาษาหรือลีลาในงานเขียนประการหนึ่ง ที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของพระมหาสมปอง ตาลปุตโต ทำให้งานเขียนมีความไพเราะทางภาษา ผู้อ่านเพลิดเพลินใจในการอ่านไปพร้อม ๆ กับการเรียนรู้ธรรมะ ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อนยากต่อการเข้าใจ แต่พระมหาสมปองสามารถเลือกใช้ถ้อยคำ เลือกใช้ประโยคในการสื่อความให้เกิดความเข้าใจได้โดยง่าย

การเลือกใช้ประโยค ผู้วิจัยพบว่าลักษณะประโยคที่พระมหาสมปองนำมาใช้ในงานเขียนของท่านนั้นมีหลายลักษณะที่โดดเด่นที่สุดคือประโยคซ้ำซ้อนแสดงเงื่อนไข เป็นการนำประโยค 2 ประโยค ซึ่งมีลักษณะของการแสดงข้อแม้หรือแสดงเงื่อนไขซึ่งกันและกัน โดยที่ประโยคแรกจะเป็นประโยคที่แสดงข้อแม้หรือเงื่อนไข ส่วนประโยคหลังจะแสดงผลแห่งการปฏิบัติตามข้อแม้หรือเงื่อนไขประโยคแรก ซึ่งผู้เขียนจะใช้คำเชื่อมจากคำสันธานที่ใช้ในประโยคความรวมมาเป็นตัวแสดงข้อแม้ นั้น ได้แก่ ถ้า...หาก...ให้ ...หาก...ก็... ถ้า...ก็... หาก...ต้อง... หาก...ยอม... เป็นต้น ดังเช่น

“...ถ้าคาดหวังเอาไว้มาก เมื่อผิดหวังมันก็ทุกข์ มากไปตามอัตราที่ตั้งไว้...” (พระมหาสมปอง ตาลปุตโต, 2555ข, น. 12)

จะเห็นได้ว่าประโยคข้อแม้แสดงเงื่อนไข คือคำว่า “ถ้า...” ที่พระมหาสมปองได้นำมาใช้ในการสอนนั้นเป็นเหตุเป็นผลต่อการแสดงเงื่อนไขทำให้ประโยคมีความชัดเจนและหนักแน่นมากยิ่งขึ้น ผู้อ่านสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตได้อย่างแท้จริง และอีกตัวอย่างคือ

“...หากว่าเราคิดว่าเราทำได้แล้ว เราลงมือทำ อย่างเต็มกำลัง เราก็ทำได้...” (พระมหาสมปอง ตาลปุตโต, 2556ค, น. 18)

ตามตัวอย่างนี้ใช้ “หาก....ก็...” แสดงให้เห็นถึงลีลาทางภาษาของพระมหาสมปองในการเรียบเรียงประโยคในการสื่อความให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกมีกำลังใจ มีความมุ่งมั่นและไม่ย่อท้อเพื่อให้ประสบผลสำเร็จ

ประโยคข้อแม้แสดงเงื่อนไขนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงสังขารแห่งโลกมนุษย์ในเรื่องของเงื่อนไขการปฏิบัติว่า เมื่อทำสิ่งนี้ย่อมเกิดอีกสิ่งตามมา เป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในเรื่องของกฎแห่งกรรมทำสิ่งใดย่อมได้สิ่งนั้น จะเห็นได้ว่าประโยคข้อแม้แสดงเงื่อนไขที่ผู้เขียนได้นำมาใช้ในการสอนนั้นเป็นเหตุเป็นผลต่อการทำให้ประโยคมีความชัดเจนและหนักแน่นมากยิ่งขึ้น ผู้อ่านสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตได้อย่างแท้จริง

การเลือกใช้สำนวน สุภาษิต คำคม

จากการวิเคราะห์ พบว่ามี 3 แบบคือ การใช้สำนวน สุภาษิต คำคมที่มีอยู่เดิม มีการดัดแปลงจากต้นฉบับ และการคิดค้นขึ้นใหม่ ซึ่งพระมหาสมปอง ตาลปุตโต ได้ใช้สำนวน สุภาษิต และคำคมที่มีอยู่เดิมมาเพิ่มคุณค่าให้แก่งานเขียนเป็นจำนวนมาก อันเป็นท่วงทำนองทางภาษา

ที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวของผู้เขียน เช่น

“...ญาติโยมเดี๋ยวนี้ทำบุญกันมาก และก็ญาติโยมจำนวนไม่น้อยที่ติดบุญคือ... ต้องให้คนยกย่องให้คนสรรเสริญต้องการชื่อเสียงเกียรติยศ สังคมจึงขาดคนจำนวนมากที่ *ปิดทองหลังพระ*...” (พระมหาสมปอง ตาลปุตโต, 2555ก, น. 71)

จากตัวอย่างข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่าผู้เขียนคัดสรรสำนวน สุภาษิต และคำคมที่มีอยู่เดิม คือ “ปิดทองหลังพระ” ซึ่งผู้อ่านทราบความหมายเป็นอย่างดีแล้วว่าหมายถึงการทำความดีแต่ไม่ได้รับการยกย่องเพราะไม่มีใครเห็นคุณค่าหรืออาจไม่มีใครรู้ หรือเพราะทำความดีโดยไม่เปิดเผย และตัวอย่างต่อไปนี้

“...ที่จริงอาตมาก็เตือนโยมตลอด...แต่โยมไม่เคยจำว่า...*ที่ใดมีรักที่นั่นมีทุกข์*...ให้โยมไปเฉพาะที่ใด...อย่าไปที่นั่น...เพราะที่นั่นมันมีทุกข์...” (พระมหาสมปอง ตาลปุตโต, 2556ก, น. 166)

ตัวอย่างข้างต้นคือ การนำสำนวน สุภาษิต และคำคมที่ผู้อ่านคุ้นเคย ดังเช่น การนำพุทธสุภาษิตที่ว่า “*ที่ใดมีรักที่นั่นมีทุกข์*” มาใช้เมื่อต้องการสอนให้ผู้อ่านได้เข้าใจในสังขารแห่งความรัก ว่าเมื่อรักในสิ่งใดก็ต้องทุกข์ในสิ่งนั้น เป็นต้น

พระมหาสมปอง ตาลปุตโต คัดสรรสำนวน สุภาษิต และคำคมที่มีอยู่เดิมและได้รับการยอมรับจากผู้อ่านโดยทั่วไปมาใช้ในการเขียนได้เหมาะสมกับเนื้อความและจุดมุ่งหมายในการสื่อความในแต่ละประเด็น เป็นการกระตุ้นความสนใจของผู้อ่านได้อย่างดี ทั้งยังกระตุ้นให้ผู้อ่านติดตามจนเกิดภาพชัด

ตามสุภาษิตและคำคมที่ใช้กันในทางโลกหรือทางธรรม

กลวิธีในการเขียนอย่างหนึ่งที่จะทำให้งานเขียนน่าสนใจทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกใคร่รู้ในเรื่องเรื่อง คือ การดัดแปลงสำนวนสุภาษิต คำคมจากต้นฉบับ โดยผู้เขียนใช้วิธีการเพิ่มคำหรือตัดคำจากสำนวน สุภาษิต หรือคำคม ที่คนไทยคุ้นชินอยู่แล้ว เพื่อให้ความที่สื่อออกไปนั้นมีความชัดเจนและตรงกับวัตถุประสงค์ของผู้เขียนมากยิ่งขึ้น เช่น

“...คำเตือนสำหรับคนที่อยากให้อะไรมันคง...ต้องซื่อสัตย์กับคู่ชีวิตของตนเอง...ไม่ใช่ไปแอบมีกิ๊ก...เพราะที่ใดมีกิ๊กที่นั่นมีกรรม...และขอเตือนว่า... การบริโภคก็เกินวันละสองคน อาจทำให้สับสนต่อการโกหกได้...” (พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต, 2556ก, น. 112)

ตัวอย่างนี้ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า ท่านเป็นนักเขียนที่มีความสามารถหลากหลายในการสร้างสรรค์งานเขียนให้น่าสนใจ ซึ่งการดัดแปลงนั้นจะทำให้สำนวน สุภาษิตและคำคมนั้นสื่อความได้ชัดเจนดังที่ว่า “ที่ใดมีกิ๊กที่นั่นมีกรรม” ดัดแปลงมาจาก “ที่ใดมีรักที่นั่นมีทุกข์” นั่นเอง เป็นการสอนผู้ที่ไม่รู้จักพอ ไม่ซื่อสัตย์ต่อคนรัก ให้รู้ว่าการนอกใจคนรักนั้นเป็นการก่อกรรมหนักให้แก่ตนเองและผลกรรมนั้นจะคืนสนองอย่างรวดเร็ว เป็นต้น นับเป็นอุปมาในการสอนธรรมะที่น่าสนใจมาก

“...ความสุขของคนเรามีหลายระดับ บางคนสุขเพราะปลดปล่อยออกจากพันธนาการคือสิ่งยึดเหนี่ยวที่ทำให้ทุกข์ ไม่ยึดติดกับหัวใจ เป็นคนที่ยิ่งใหญ่แต่ทำตัวเล็กน้อยเพียงแบบนั้น ไปอยู่ที่ไหนก็มีความสุขเพราะ

หลุดตัวได้ บางคนสุขเพราะได้กินอาหารที่เราชอบชนิดที่ว่า “สัตว์โลกย่อมอ้วนไปตามกิน...” (พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต, 2556ข, น. 75)

ตัวอย่างนี้แสดงการดัดแปลงสุภาษิตของเดิมจาก “สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม” เป็น “สัตว์โลกย่อมอ้วนไปตามกิน...” ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกล้อเล่นและสนุกสนานจากการอ่านแล้วเข้าใจความหมายโดยไม่ต้องอธิบายความมากไปกว่านี้

การคิดค้นสำนวน สุภาษิต คำคม ขึ้นใหม่ เป็นลักษณะเด่นเฉพาะตัวของผู้เขียนอีกประการหนึ่งที่สามารถใช้มีวิวัฒนาการทางภาษาและเปลี่ยนแปลงสำนวน สุภาษิต และคำคม ขึ้นมาใหม่ ดังเช่น

“...ต่อให้มีเงินเป็นล้าน ๆ ก็ซื้อความสุขของคืนวันวานกลับมาไม่ได้ ดังนั้น อดีตจึงเป็นแค่ความหลังเป็นความทรงจำของเรา สิ่งไหนดีก็จดจำไว้สิ่งไหนไม่ดี ก็ทิ้งมันไปอย่าให้ความเจ็บช้ำในอดีตมาริดใจให้เจ็บใน ปัจจุบัน...” (พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต, 2555ค, น. 32)

ตัวอย่างข้างต้นคิดค้นและสร้างสรรค์สำนวน สุภาษิต และคำคมขึ้นใหม่คือ “อย่าเอาความเจ็บช้ำในอดีตมาริดใจให้เจ็บในปัจจุบัน” สำนวนนี้แสดงให้เห็นถึงความทุกข์ของคนที่เกิดจากประสบการณ์ในอดีตเมื่อผู้อ่านอ่านแล้วจะทำให้พยายามขจัดทุกข์นั้นไปให้ได้ และอีกหนึ่งตัวอย่าง คือ

“เราต้องใช้ชีวิตอยู่กับความจริง... อย่าเอา อดีตมาริดใจตนเอง...ต้องรู้จักยอมรับความจริง... ยอมรับในสิ่งที่มันเป็น...รู้จักมองให้เห็นข้อดีของความทุกข์... ข้อดีของคำนิทา... ข้อดีของคำคำ...” (พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต,

2556ก, น. 124)

ผู้เขียนได้คิดค้นและสร้างสรรค์สำนวน สุภาษิต และคำคมขึ้นใหม่เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ ความหมายของเนื้อความได้ชัดเจนมากที่สุด คือ “อย่าเอาอดีตมากริดใจตนเอง” สำนวนนี้ แสดงให้เห็นถึงความทุกข์ของคนที่เกิดจาก ประสบการณ์ในอดีตที่ยังคงหลอกหลอนให้ ทุกข์ในปัจจุบัน การแสดงให้เห็นภาพชัดด้วย คำว่า “กริด” แสดงให้เห็นถึงความเจ็บปวด อันแสนสาหัสนั้น สำนวนที่สร้างขึ้นใหม่นี้ ทำให้ผู้อ่านเห็นทางสว่างและพยายาม ปลดปล่อยอดีตเพื่อมีความสุขกับปัจจุบัน

ดังนั้นการใช้สำนวน สุภาษิต และ คำคม ทั้ง 3 ลักษณะในงานเขียนพระมหา สมปอง ตาลปุตโต ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหา ได้โดยง่าย ผู้อ่านเกิดซาบซึ้งในรสพระธรรม เกิดจินตภาพตามที่คุณเขียนต้องการและสามารถ นำไปปรับใช้ในชีวิตได้อย่างแท้จริง

ตอนที่ 2 กลวิธีการถ่ายทอดธรรมะ ในงานเขียนของพระมหาสมปอง

จากการวิเคราะห์พบว่า ผู้เขียน ถ่ายทอดธรรมะสู่ผู้อ่านด้วยกลวิธีการเขียน หลากหลาย แยกย่อย และที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะตัวนั้นมีอยู่ด้วยกัน 4 ส่วน ดังนี้

กลวิธีการตั้งชื่อเรื่องตามแก่นเรื่อง
พบว่า ผู้เขียนใช้กลวิธีในการตั้งชื่อเรื่องได้ หลากหลายซึ่งล้วนแล้วแต่น่าสนใจ ชวนให้ ติดตาม และพบว่าการตั้งชื่อเรื่องที่ใช้มากที่สุดคือ การตั้งชื่อเรื่องตามแก่นเรื่อง โดยนำสิ่งที่ ผู้เขียนต้องการนำเสนอและจุดประสงค์หลัก ที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอให้ผู้อ่านรู้หรือเข้าใจ มาตั้งชื่อเรื่อง เช่น

“วันขึ้นปีใหม่” (พระมหาสมปอง

ตาลปุตโต, 2553, น. 25)

จากตัวอย่างเห็นได้ชัดว่ามีการ สื่อสารเรื่องราวโดยการขมวดสาระสำคัญ ที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอสู่ผู้อ่านมาไว้ในชื่อเรื่อง “วันขึ้นปีใหม่” ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ทันทีว่า เรื่องราวที่ผู้เขียนจะนำเสนอ นั้น เป็นเรื่องราวที่ เกี่ยวกับความสำคัญของวันขึ้นปีใหม่และผู้เขียน จะสอดแทรกธรรมะและข้อควรปฏิบัติเกี่ยวกับ วันขึ้นปีใหม่อีกตัวอย่างหนึ่ง คือ

“สิ่งพลั้งคิดบวก” (พระมหาสมปอง

ตาลปุตโต, 2557ก, น. 73)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า พระมหาสมปองมีการสื่อสารเรื่องราว ของการคิดโดยเน้นสาระสำคัญของการคิด ในมุมมองในด้านดี ทำให้ผู้อ่านสามารถคาดเดา เรื่องราวที่ตนจะได้อ่านในลำดับต่อไปว่าตน จะได้รับความรู้หรือเนื้อหาสาระอะไรจาก งานเขียนเรื่องนี้บ้าง มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนว่า ตนจะอ่านเพื่อให้ได้อะไร และสามารถเข้าใจ เนื้อหาได้ถูกต้องตามที่ผู้เขียนต้องการสื่อ

ดังนั้นการตั้งชื่อเรื่องจึงเป็นจุดสำคัญ ที่สุดจุดหนึ่งที่ทำให้งานเขียนน่าสนใจ สามารถ ชักนำผู้อ่าน ให้เกิดความอยากรที่จะเปิดอ่าน เนื้อหาต่อไปได้ โดยชื่อเรื่องมักเป็นคำสั้น ๆ หรือ วลีที่เป็นที่ยอมรับหรือเข้าใจร่วมกันระหว่าง ผู้เขียนกับผู้อ่าน

กลวิธีการเปิดเรื่อง พบว่า พระ มหาสมปองใช้กลวิธีในการเปิดเรื่องอย่าง หลากหลายและน่าสนใจ และที่ใช้มากที่สุด คือการเปิดเรื่องแบบการบรรยายตรงประเด็น การเขียนส่วนนำเรื่องในประเด็นที่ผู้เขียน

ต้องการนำเสนออย่างตรงจุดมุ่งหมาย ผู้อ่านจะทราบตั้งแต่ส่วนเปิดเรื่องว่า ผู้เขียนต้องการจะบอกอะไรแก่ผู้อ่าน และในส่วนเนื้อเรื่องผู้เขียนจะขยายความเกี่ยวกับเรื่องอะไร ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้โดยง่าย ไม่สับสน และสามารถเตรียมความพร้อมทางความคิดก่อนการอ่านได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่างนี้

“โลกมันอยู่ยากขึ้นทุกวันแล้วยังคงซับซ้อน ต่อไปเรื่อย ๆ อาตมาเองในฐานะที่ได้อุทิศตัวเป็นภิกษุสงฆ์เพื่อมวลชนก็ต้องพยายามทำความเข้าใจปัญหาต่าง ๆ เพื่อจะได้ช่วยแนะนำทางออกให้กับโยมได้...” (พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต, 2557ก, น. 97)

การเปิดเรื่องเกี่ยวกับโลกมนุษย์ที่ผู้อ่านทราบดีว่ามีสิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย ล้วนยากลำบากในการดำรงชีวิตได้ทราบที่ผู้อ่านจึงได้เตรียมตัวเตรียมใจและเตรียมความพร้อมก่อนการอ่านเนื้อหา เพื่อรับทราบว่าจะมีเหตุการณ์ใด อย่างไรและทราบปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมแนวทางในการแก้ไขได้

“ก่อนอื่นเราต้องทำความเข้าใจก่อนว่า *บัณฑิต* คือใคร อย่างบอกนะว่าคนที่มียี่ห้อ *บัณฑิต* มันจะได้ความรู้มากเกินไป *บัณฑิต* คือคนที่มีใจผ่องใสอยู่เป็นปกติ ทำตนให้มีความเห็นถูกต้อง ยึดถือค่านิยม ที่ถูกต้อง สามารถดำเนินชีวิตอยู่ด้วยปัญญา คนที่เป็นภิกษุสงฆ์เป็นมิตรแท้ที่แนะนำทางเจริญให้เราและคอยเตือนให้รู้ทางที่เสื่อม...” (พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต, 2556ข, น. 172)

พระมหาสมปองกล่าวถึงบัณฑิตตั้งแต่เปิดเรื่อง ทำให้ผู้อ่านทราบได้ชัดเจนว่าผู้เขียนต้องการสื่ออะไร ลักษณะของบัณฑิตควรเป็น

แบบไหน ผู้อ่านควรปฏิบัติอย่างไรจึงนับได้ว่าเป็น “บัณฑิต” เป็นต้น

กลวิธีการเปิดเรื่องเป็นจุดแรกที่ผู้อ่านจะได้สัมผัสกับงานเขียนและเป็นจุดที่ผู้อ่านจะตัดสินใจว่า ควรอ่านเรื่องนั้นต่อหรือไม่ ดังนั้นผู้เขียนจึงต้องสรรหากลวิธีในการเขียนส่วนเปิดเรื่องให้มัดใจผู้อ่านให้ได้

กลวิธีการดำเนินเรื่อง พบว่า ผู้เขียนใช้กลวิธีการดำเนินเรื่องโดยการยกตัวอย่างมากที่สุดในงานเขียน เช่น

“...อาตมามองว่าเป็นบุญของคนไทยที่มีต้นแบบชีวิตที่ดี มีแรงบันดาลใจ คือ ในหลวง พระองค์ทรงเป็นแบบอย่างในการทำงาน เป็นแบบอย่างในความประหยัดอดออม ตัวอย่างเช่น หลอดยาสีฟันพระราชทานที่เราได้เห็นพระองค์เอามัดผ้าแล้วรัดใช้จนหมดเกลี้ยงไม่ว่าจะเรื่องเสื้อผ้ารองเท้า ก็ซ่อมแล้ว ซ่อมอีก และที่สำคัญมากที่สุด คือ ความกตัญญูที่มีต่อสมเด็จพระย่า พระองค์รักแม่มากและดูแลแม่เป็นอย่างดี หนึ่งสัปดาห์มีเจ็ดวันพระองค์ทรงเสวยอาหารกับสมเด็จพระย่าห้าวันเลย อีกวันหนึ่งเสวยกับบรมวงศานุวงศ์ อีกวันหนึ่งพระองค์ทรงรักษาศีลแปด...” (พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต, 2556ก, น. 144 – 145)

ตัวอย่างนี้เป็นการดำเนินเรื่องโดยยกตัวอย่างจริยาวัตรองค์พระประมุขของประเทศไทยมาเป็นตัวอย่าง ในการดำรงชีวิตประจำวันที่แสนเรียบง่ายและงดงาม ทำให้ผู้อ่านซาบซึ้งและน่าจดจำนำไปเป็นแบบอย่างต่อไป และอีกตัวอย่างหนึ่งในการดำเนินเรื่อง คือ

ผู้เขียนมุ่งให้ผู้อ่านเกิดความตระหนักรู้ในเรื่องของการสร้างความสุขด้วยตัวเอง และพยายามให้ผู้อ่านสร้างสุขด้วยตัวเองให้มาก และปรับทุกข์ในใจลงให้น้อยที่สุด ผู้เขียนจึงปิดเรื่องด้วยการเน้นย้ำว่า “ความสุขอยู่ที่ตัวเราคิด ชีวิตอยู่ที่ตัวเราปั้น ความฝันอยู่ที่ตัวเราสร้าง ทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ที่ตัวเราเอง”

กลวิธีการปิดเรื่องเป็นการเขียนสรุปประเด็น โดยที่ผู้เขียนจะคลี่คลายปมทั้งหมดให้จบลงอย่างชัดเจน งดงามและสร้างสรรค์ แม้ว่าบทสรุปจะเป็นองค์ประกอบสุดท้ายของงานเขียนแต่ละเรื่อง แต่ถือเป็นจุดสำคัญไม่น้อยไปกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ เนื่องจากบทสรุปเป็นการเน้นย้ำเนื้อหาที่ได้กล่าวมาแล้วในเรื่องให้ผู้อ่านทราบอีกครั้ง

การถ่ายทอดธรรมะด้วยกลวิธีการเขียนที่หลากหลายและสมบูรณ์แบบดังที่ยกตัวอย่างไปแล้วนี้ จึงทำให้มีผู้อ่านสนใจเรื่องราว ติดตามและยอมรับในงานเขียนของพระมหาสมปอง ตาลปุตโต ก่อให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจในหลักธรรมคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า นับเป็นกลอุบายในการถ่ายทอดธรรมะที่แยบยลและทำให้ผู้อ่านเข้าใจในธรรมะได้กระจ่างแจ้งลึกซึ้ง งานเขียนของพระมหาสมปองจึงสร้างความประทับใจให้แก่ผู้อ่านเป็นอย่างมากตั้งแต่เริ่มงานเขียนจนถึงปัจจุบัน

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามที่ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์ไว้สองประการนั้น สรุปได้ว่า

ด้านท่วงทำนองทางภาษาในงานเขียนของพระมหาสมปอง ตาลปุตโต พบว่า มีลักษณะเด่น ๆ 3 ประเด็น ได้แก่ การเลือกใช้คำ การเลือกใช้ประโยค และการเลือกใช้สำนวน สุภาษิต คำคม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านการเลือกใช้คำ งานเขียนของผู้เขียนมีการเลือกใช้คำเพื่อสื่อความที่ถูกต้องเด่นชัด เหมาะสม สร้างสรรค์ และเป็นการเลือกใช้คำซ้ำซ้อนมากที่สุด

ด้านการเลือกใช้ประโยค มีการนำคำมาแต่งเป็นประโยคอย่างมีระเบียบแบบแผนจนเกิดเป็นประโยคที่สมบูรณ์สื่อความหมายได้ถูกต้องตรงประเด็น ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของเนื้อความได้ตรงตามที่คุณเขียนต้องการสื่อความและพบว่ามีการใช้ประโยคซ้ำแม้แสดงเงื่อนไขมากที่สุดในงานเขียน

ด้านการเลือกใช้สำนวน สุภาษิต คำคม นั้น พระมหาสมปองได้เลือกใช้ใน 3 ลักษณะ คือ การใช้สำนวน สุภาษิต คำคมที่มีอยู่เดิม การใช้สำนวน สุภาษิต คำคมที่ดัดแปลงจากต้นฉบับและการใช้สำนวน สุภาษิต คำคมที่คิดค้นขึ้นใหม่ นับได้ว่าเป็นท่วงทำนองทางภาษาที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวของผู้เขียนที่ทำให้ผู้อ่านทุกเพศ ทุกวัยให้ความสนใจในการอ่านและรู้สึกท้าทายในการตีความให้ตรงกับผู้เขียนต้องการสื่อสาร

ด้านกลวิธีการถ่ายทอดธรรมะในงานเขียนของพระมหาสมปอง ตาลปุตโต พบว่า กลวิธีการถ่ายทอดธรรมะในงานเขียนของท่านทั้ง 4 ส่วนนั้น มีมากมายหลากหลายลักษณะ ผู้วิจัยวิเคราะห์แล้วสรุป

แต่ละส่วนที่โดดเด่นมานำเสนอ คือ ด้านการตั้งชื่อเรื่องที่นิยมใช้มากที่สุด คือ การตั้งชื่อเรื่องตามแก่นเรื่อง ด้านการเปิดเรื่องที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ การเปิดเรื่องโดยการบรรยายตรงประเด็น ด้านการดำเนินเรื่องที่ใช้มากที่สุด คือ การยกตัวอย่าง และด้านการเขียนปิดเรื่องที่ใช้มากที่สุดคือ การสรุปใจความสำคัญของเรื่อง

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า ท่วงทำนองทางภาษาในงานเขียนของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ผู้เขียนได้ถ่ายทอดงานเขียนอย่างสร้างสรรค์ มีชั้นเชิงทางวรรณศิลป์ด้วยเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทำให้งานเขียนทุกเรื่องตรงต้งใจผู้อ่านโดยเฉพาะท่วงทำนองการใช้ภาษาที่ได้มีวิธีการเลือกใช้คำอย่างหลากหลายทั้งใน งานเขียนที่เป็นรูปแบบหนังสือและในรูปแบบอื่น ๆ เช่น งานเขียนในคอลัมน์คนดั่งนั่งเขียน ที่เขียนในคอลัมน์หนังสือไทยรัฐออนไลน์ ดังปรากฏผลการวิเคราะห์ในบทความวิจัยของจินดา วรรณรัตน์ และคนอื่นๆ (2561) ที่สรุปผลได้ว่า มีการใช้คำที่มีความเด่นและสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อนำเสนอธรรมะได้เป็นอย่างดี ตัวอย่างเช่น มีการใช้คำภาษาปาก การใช้คำเพื่ออ้างถึงสิ่งอื่น การใช้คำเสียงเสียดสี จึงสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการใช้คำของ ประทีป วาทิกทินกร (2535, น. 10 – 20) ซึ่งกล่าวถึงการใช้คำว่า ผู้เขียนที่ดีจะต้องรู้จักเลือกคำมาใช้ให้ถูกต้องและเหมาะสมต้องรู้จักความหมายของคำนำมาใช้ให้ถูกที่และควรจดจำการใช้คำ เพื่อเป็นหลักในการเขียนโดยต้องคำนึงถึงการใช้คำให้

ชัดเจนหมดจด การใช้คำให้มีน้ำหนักและคล้ายแนวความคิดของ ธนุ ทดแทนคุณ และกานต์วี แพทย์พิทักษ์ (2557, น. 17 – 30) ได้กล่าวว่า การเลือกใช้คำนั้นมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้เราต้องพิจารณาก่อนที่จะเลือกใช้คำ ได้แก่ ความถูกต้อง ความชัดเจน สละสลวย และความนิยม

ด้านการเลือกใช้ประโยค พบว่า มีการใช้ประโยคข้อแม้แสดงเงื่อนไขมากที่สุดในงานเขียนของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยคของ ธนุ ทดแทนคุณ และกานต์วี แพทย์พิทักษ์ (2557, น. 35) กล่าวว่า หลักการสร้างประโยคที่ดีจะทำให้ข้อความนั้นมีความชัดเจนสื่อความหมายได้ถูกต้อง มีความถูกต้องในการใช้ประโยค การสร้างประโยคให้กะทัดรัดและสร้างประโยคได้สละสลวย

ด้านการเลือกใช้สำนวน สุภาษิต คำคม พบว่า มีทั้งหมด 3 ลักษณะ คือ การใช้สำนวนสุภาษิต คำคม ที่มีอยู่เดิม การที่ดัดแปลงจากต้นฉบับ และการคิดค้นขึ้นใหม่สอดคล้องกับแนวคิดของศิวกันท์ ปทุมสูติ (2548, น. 45) กล่าวว่า ศิลปะการใช้ภาษาโดยการใช้สำนวนโวหารทำให้งานเขียนต่าง ๆ มีมิติแห่งความเสน่ห์หา เพิ่มรส และทำให้เกิดความรู้สึกกระทบต่อความรู้สึกของผู้อ่าน

ส่วนผลการวิจัยด้านกลวิธี
การถ่ายทอดธรรมะในงานเขียนของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต พบว่า กลวิธีในการถ่ายทอดธรรมะที่โดดเด่นมีเอกลักษณ์เฉพาะตน คือ กลวิธีการตั้งชื่อเรื่องที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ การตั้งชื่อเรื่องตามแก่นเรื่อง

กลวิธีการเปิดเรื่องที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ การเปิดเรื่องด้วยการบรรยายตรงประเด็น กลวิธีการดำเนินเรื่องที่ใช้มากที่สุด คือ กลวิธีการดำเนินเรื่องโดยการยกตัวอย่าง ประการสุดท้ายกลวิธีการปิดเรื่องที่ใช้มากที่สุด คือ การปิดเรื่องด้วยการสรุปใจความสำคัญของเรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์งานวิจัยของ จินดา วรรณรัตน์ และคนอื่น ๆ (2561) ที่พบลักษณะทางภาษาที่โดดเด่นและใช้ซ้ำจนเป็นลีลาภาษาของ พระมหาสมปอง ตาลปุตโต มีอยู่ 4 ลักษณะ ได้แก่ การใช้ภาษาในการตั้งชื่อเรื่อง การใช้ภาษาในการเปิดเรื่อง การใช้ภาษาในการปิดเรื่อง การใช้คำและใช้โวหารเช่นเดียวกัน

ผลวิจัยของผู้วิจัยกับจินดา วรรณรัตน์ และคนอื่น ๆ (2561) นั้นจะต่างกันตรงประเด็น รายละเอียดในการวิเคราะห์ ลักษณะการใช้ภาษา เช่น ในงานวิจัยของผู้วิจัยเน้นการวิเคราะห์ลีลาภาษาตามหลักการใช้ภาษาไทย ส่วนของ จินดา วรรณรัตน์ และคนอื่น ๆ (2561) จะใช้ภาษาที่เป็นลักษณะกึ่งทางการ เช่น เปิดเรื่องด้วยการทักทาย การใช้คำภาษาปาก เป็นต้น

ในส่วนแหล่งข้อมูลที่นำมาใช้วิเคราะห์ นั้นผู้วิจัยใช้แหล่งข้อมูลเป็นงานเขียนที่ปรากฏในหนังสือที่วางจำหน่ายแล้วของพระมหาสมปอง ตาลปุตโต จำนวน 10 เล่ม จากทั้งหมด 53 เล่ม ซึ่งจัดพิมพ์ตั้งแต่ พ.ศ. 2552 - 2558 ซึ่งแตกต่างจากผู้วิจัยคนอื่น ๆ เช่น วิจัยของ จินดา วรรณรัตน์ และคนอื่น ๆ (2561) ซึ่งใช้แหล่งข้อมูลจากคอลัมน์คนดังนั่งเขียนใน เว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์ ตั้งแต่ฉบับวันที่ 4

มกราคม พ.ศ. 2559 ถึงฉบับวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560 และวิจัยของ ชลธิชา ชูชาติ (2552) ศึกษากระบวนการสร้างสารของ พระมหาสมปอง โดยเก็บข้อมูลจากวีซีดี รายการธรรมะเดลิเวอรี่ ชุดที่ 8 - 20 และวิทยานิพนธ์ของ อาภินันท์ ศรีมา (2556) วิเคราะห์เนื้อหาและวิธีนำเสนอธรรมะ ผ่านสื่อวีดิทัศน์ของพระมหาสมปอง ตาลปุตโต ใช้แหล่งข้อมูลจากวีดิทัศน์เท่านั้นเอง

จากการวิจัยเรื่อง ท่วงทำนองทางภาษาและกลวิธีการถ่ายทอดธรรมะในงานเขียนของ พระมหาสมปอง ตาลปุตโต ครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงการสอดประสานกันอย่างลงตัวทั้งในส่วนของลีลาในการใช้ภาษา และวิธีการถ่ายทอดธรรมะในงานเขียนที่มีลักษณะที่หลากหลาย และนอกจากนี้ยังให้คุณค่าในด้านการเสริมสร้างปัญญา คุณธรรม จริยธรรม คุณค่าทางด้านอารมณ์ ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน ได้รับประโยชน์สูงสุดจนสามารถนำคติธรรมคำสอนที่ได้อ่านจากงานเขียนไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียน การทำงาน ฯลฯ สุดท้ายยังช่วยจรรโลงสังคมให้เกิดสงบสุข ช่วยทำนุบำรุงและธำรงพระศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองมากยิ่งขึ้น พร้อมกันสืบไป

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ได้สองประการ ได้แก่

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยคาดว่าสามารถนำไปใช้ได้หลายรูปแบบ เช่น จัดทำเป็นเอกสาร

เผยแพร่วรรณกรรมของการวิจัยในครั้งนี้ ให้ แก่เด็ก เยาวชน วัยเรียน หรือ จัดทำเป็น สื่อแผ่นพับ วารสาร บทเรียนท้องถิ่น เพื่อ เป็นการส่งเสริมอนุรักษ์ และเผยแพร่ ภูมิปัญญาเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนในการดำเนิน ชีวิตสู่ชุมชน เยาวชน และประชาชนทุกเพศ ทุกวัย เพื่อนำแนวคิดที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิต ประจำวัน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยคนอื่น ๆ สามารถนำไปวิจัย ต่อขยายได้หลายประการ อาทิ วิจัยด้านจิตวิทยา การสื่อสาร จากงานเขียนที่เป็นรูปเล่มและ วางจำหน่ายแล้วของพระรูปอื่น ๆ และของ พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต หรือการวิจัยเพื่อ ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบ และแนวคิดด้าน งานเขียนธรรมะของพระที่มีชื่อเสียงท่านอื่น ๆ กับงานเขียนของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. (2558). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จินดา วรณรัตน์, จริญญา ธรรมโชติ และสมิทธิ์ชาติ พุมมา. (2561). สื่ภาษาของ พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ในคอลัมน์คนดั่งนั่งเขียน. *Walailak Proccedia*, 2018(1) สืบค้นจาก <http://wjst.wu.ac.th/index.php/wuresearch/article/view/5302>
- ชลธิชา ชูชาติ. (2552). *กระบวนการสร้างสารของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต ในรายการธรรมะ เติลเววลี*. (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ธนู ทดแทนคุณ และกานต์รวี แพทย์พิทักษ์. (2557). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. (ฉบับปรับปรุง). (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- บรรจบ พันธุเมธา. (2532). *ลักษณะและการใช้ภาษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บันนัดดา นพพานวัน. (2533). *การศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อการเผยแพร่ธรรมะของสถาบัน สงฆ์ไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประทีป วาทิกทินกร. (2535). *ลักษณะและการใช้ภาษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต. (2553). *ธรรมะ Delivery ฉบับ Unlimited Edition พระมหาสมปอง*. กรุงเทพฯ: บิลชีเดย์.
- พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต. (2555ก). *คำคมธรรมฮา พระมหาสมปอง*. นนทบุรี: ชิงค์ ปิยอนันต์ บุ๊คส์.
- พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต. (2555ข). *Browser ความสุข Delete ทุกข์ ออกจากใจ*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

- พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต. (2555ค). *สุขเวอร์*. กรุงเทพฯ: โปรวิชั่น.
- พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต. (2556ก). *ธรรมะซูใจ*. กรุงเทพฯ: ฟินบุ๊ก.
- พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต. (2556ข). *ธรรมะเฮฮา ฉบับ สุขอียะฮักจุ๋มเบย*. นนทบุรี: ริงค์ปียอนด์ บุ๊คส์.
- พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต. (2556ค). *พระมหาสมปอง ฉบับขอให้โชคดิ้นะโยม*. นนทบุรี: ริงค์ปียอนด์ บุ๊คส์.
- พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต. (2556ง). *ปลดทุกข์...ปล่อยวางกันบ้างเถอะโยม*. กรุงเทพฯ: ซีอี๊ดยูเคชั่น.
- พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต. (2557ก). *ชีวิตไม่สิ้นก็ต้องดิ้นนะโยม*. กรุงเทพฯ: ซีอี๊ดยูเคชั่น.
- พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต. (2557ข). *โยมฮู้บอ ยากมีความสุขจังฮู้ ยะจะได้*. นนทบุรี: ริงค์ ปียอนด์ บุ๊คส์.
- ภาคภูมิ วรรณภา. (2554). *การเขียนเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: อินทนิล.
- ศิวกานท์ ปทุมสูติ. (2548). *การเขียนสร้างสรรค์ไม่ยากอะไรเลย*. กรุงเทพฯ: นวสาส์นการพิมพ์.
- สวณิต ยมาภัย. (2526). *การสื่อสารของมนุษย์*. กรุงเทพฯ: 68 การพิมพ์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555). *สภาวะทางสังคม วัฒนธรรม และสุขภาพจิต. สารสถิติ*, 23(4), 6 – 8.
- สิริวรรณ นันทจันทุล. (2543). *การเขียนเพื่อการสื่อสาร 2*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เสาวณีย์ ลิขิตบัณฑิต. (2533). *การเขียนสำหรับสื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.
- อาภินันท์ ศรีมา. (2556). *วิเคราะห์เนื้อหาและวิธีนำเสนอธรรมะผ่านสื่อวีดิทัศน์ของ*
พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสาร
 ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

